

ข้อดี คือ

1. ประหยัดเงิน สมาชิกมีการออมเงินบาทได้มากขึ้น หรือ นำไปใช้กรณีอื่นๆ เช่น เจ็บป่วย การศึกษาบุตรหลาน โดยยังสามารถมีการแลกเปลี่ยน ซื้อ - ขายสินค้าที่ต้องการได้อยู่
2. ไม่มีการลักขโมยคูปอง บางครั้งเมื่อวางเงินบาทไว้ในบ้าน จะมีผู้อื่นหยิบไป เมื่อมีการใช้ ระบบแลกเปลี่ยนชุมชน ไม่มีใครหยิบขโมยคูปองไป เนื่องจากใช้ได้เฉพาะในชุมชน
3. มีการผลิตเพิ่มขึ้น หลากหลายขึ้น ทำให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการมากขึ้น เช่น เดิมทำนาอย่างเดียว ก็มีการปลูกผักเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน และนำส่วนที่เหลือไปแลกเปลี่ยนกัน มีการนำผัก/ผลไม้ปลอดสารพิษมาเป็นวัตถุดิบเพื่อสุขภาพของคนในชุมชน มีการพูดคุยกัน ทำให้ทราบความคิดเห็น และปรับเปลี่ยน หรือทำการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนอง คนในชุมชน

ตัวอย่างสินค้าที่มีการผลิตเพิ่ม หรือปรับเปลี่ยนให้ตรงตามความต้องการตลาด เช่น ขนมหอกกอก ทุเรียนมะพร้าว อาหารสำเร็จรูป ซึ่งเดิมจะมีแค่การนำวัตถุดิบมาแลกเปลี่ยนโดยตรง เช่น มะพร้าว กลั้ว ผัก

4. เยาวชน และผู้สูงอายุมีความเห็นว่าบุญคุณชุมชนใช้ได้ง่าย เข้าใจง่าย เมื่อเปรียบเทียบกับ การแลกเปลี่ยนแบบอื่น เช่น การจดบันทึกบัญชี เนื่องจากบางคนไม่สามารถอ่าน หรือคำนวณบัญชีได้
5. ลดการไหลออกของทรัพยากรท้องถิ่น มีการนำทรัพยากรที่มีภายในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบ หรือมาแลกเปลี่ยนกันในชุมชน มากกว่าจะนำไปขายภายนอกชุมชน ซึ่งเดิมส่วนใหญ่จะนำไปค้าขายกับคนนอกชุมชน ทำให้มีการหมุนเวียนของทรัพยากร และนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์มากขึ้น เช่น มีการจับปลา หรือเก็บเห็ดมาขายที่ตลาดนัดชุมชน แทนที่จะนำไปขายที่ตลาดในเมือง เป็นต้น
6. การเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน มีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบ หรือแลกเปลี่ยนสินค้า/บริการภายในชุมชน โดยมีการบริโภคของชุมชนรองรับ มีการช่วยเหลือพึ่งพา เกื้อกูลกัน ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ชุมชน และประเทศ ไม่สามารถควบคุมได้มากนัก

ข้อเสีย จากการใช้บุญคุณระยะหนึ่งแล้ว ชุมชนมีความเห็นว่ายังไม่พบข้อเสียอะไร

จุดอ่อน/ ปัญหาในการใช้/อุปสรรค คือ

1. ชุมชนยังไม่ได้ใช้ทุกครัวเรือน จึงไม่สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้หลากหลายเท่าที่ควร
2. สมาชิกไม่ทราบว่าใครมีสินค้าอะไร ใครต้องการอะไร ซื้อ-ขายได้ที่ไหนบ้าง มูลค่า หรือราคาเท่าไร ทำให้ไม่สะดวกในการแลกเปลี่ยน
3. มีการลืมใช้บุญ หรือลืมทวงคืนกรณีที่มีการติดค้างบุญกัน เนื่องจากไม่ค่อยได้ใช้ หรือไม่มีการจดบันทึกข้อมูล

ข้อเสนอแนะของชุมชน

1. ให้มีกระดานประชาสัมพันธ์รายละเอียดการเสนอสินค้า/บริการของสมาชิก เช่น ระบุว่ามิสสินค้าและบริการอะไรที่ไหน ราคาเท่าไร รับที่บาท กี่บาท ช่วงไหนบ้างที่มี เป็นต้น (รายละเอียดดังเอกสารแนบ 1)
2. ให้มีตลาดนัดชุมชนเพื่อเป็นช่องทางการแลกเปลี่ยนสินค้า/บริการของบ้านสันติสุข ซึ่งได้ตกลงกันว่าเป็นวันอาทิตย์ รวมทั้งยังให้มีการประชาสัมพันธ์ให้หมู่บ้านอื่นนำสินค้ามาแลกเปลี่ยนกัน โดยเริ่มมีตลาดนัดชุมชนบ้านสันติสุขเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 หลังจากที่มีการเริ่มใช้บุญกุชชุมชนที่บ้านสันติสุขอีกครั้ง เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2545 หลังจากที่ถูกใช้ไป
3. ให้มีการตรวจสอบ สรุปจำนวนบุญที่สมาชิกแต่ละคนมีว่าใครมีอยู่ที่บุญ เพื่อเป็นการควบคุม ดูแล และให้เห็นการใช้ การหมุนเวียนของบุญ ทุกครั้งที่มีการประชุม (มีการประชุมสมาชิกบุญของหมู่บ้านสันติสุขทุกวันที่ 7 ของทุกเดือน)

การประชุมวันที่ 7 ธันวาคม 2545 สรุปผลได้ดังนี้

ความคืบหน้า/ ปัญหา/ อุปสรรคในการใช้ และแนวทางการแก้ปัญหาของชุมชน

1. ไม่กล้าใช้บุญ เนื่องจากเกรงว่าบุญที่มีอยู่จะหมด และจะไม่มีมาคืน “กลุ่มพัฒนาชุมชนพึ่งตนเอง” เมื่อสิ้นปี

แนวทางการแก้ไขปัญหา บางคนเสนอว่า น่าจะเพิ่มให้มากกว่าครอบครัวละ 100 บุญ หลังจากที่มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ที่ประชุมมีมติว่าไม่ต้องเพิ่มบุญอีก และให้ใช้บุญกุชชุมชนได้เลย ไม่ต้องเกรงว่าจะไม่มีบุญคืน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของระบบแลกเปลี่ยนชุมชน หรือบุญกุชชุมชนนี้ ต้องการให้เกิดการหมุนเวียน การแลกเปลี่ยนสินค้า/บริการในชุมชน รวมทั้งตามข้อตกลงสมาชิกระบบ หากสมาชิกไม่มีบุญมาคืนเมื่อสิ้นปีแต่ในระหว่างปียังมีการใช้บุญอยู่ สมาชิกคืนไม่ครบก็ได้ไม่มีการเร่งรัดแต่อย่างใด หรือหากใช้ไม่พอก็สามารถเสนอในที่ประชุมครั้งต่อไปเพื่อพิจารณาเพิ่มได้

2. สินค้ายังไม่หลากหลายเท่าที่ควร ยังมีสินค้าอีกหลายประเภทที่ชุมชนไม่สามารถได้ หรือไม่มีความชำนาญในการผลิต เช่น ข้าวเกรียบวาว ขนมหันยว และหมู่บ้านอื่นยังมาร่วมไม่มาก

แนวทางการแก้ไขปัญหา ควรประชาสัมพันธ์ให้หมู่บ้านอื่นเข้ามาแลกเปลี่ยนด้วย แต่บางส่วนเกรงว่าเงินจะไหลออกไปนอกหมู่บ้าน ที่ประชุมมีมติจึงเสนอว่า ให้ประชาสัมพันธ์เฉพาะหมู่บ้านในตำบลนาโเส่ หรือหมู่บ้านใกล้เคียง เนื่องจากถือว่าเป็นชุมชนเดียวกัน มีประวัติศาสตร์ ความเป็นมา และใกล้ชิดกัน

3. วันที่มีตลาดนัดชุมชนหมู่บ้านสันติสุขเป็นวันเดียวกันกับตลาดนัดชุมชนหมู่บ้านโคกกลาง คือ เข้าวันอาทิตย์

แนวทางการแก้ไขปัญหา บางส่วนคิดว่าจะเปลี่ยนเป็นวันอื่น อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีมติว่าการมีตลาดนัดชุมชนซ้ำกันนั้น ไม่เป็นไร เพราะว่าชาวบ้านหมู่บ้านโคกกลางไม่ค่อยได้มาซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าที่บ้านสันติสุขอยู่แล้วเนื่องจากระยะทางไกลกัน ผู้ที่จะมาคือพ่อค้าเร่จากภายนอกชุมชน โดยจะนำสินค้าจากภายนอกชุมชนมาขาย เช่น ผัก ผลไม้ น้ำอัดลม อุปกรณ์พลาสติก สินค้า

พุ่มเฟือย ซึ่งจะช่วยให้เงินไหลออกนอกชุมชนไปกับสินค้าของพ่อค้าเร่ได้ นอกจากนี้ การมีตลาดนัดวันอาทิตย์ยังเป็นข้อดี คือ ทำให้เด็กนักเรียนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการผลิต หรือจัดหาสินค้า/บริการ มาแลกเปลี่ยน ซื้อ-ขายกัน ส่วนผู้ปกครองก็มีเวลามากขึ้น เนื่องจากไม่ต้องติดภารกิจเตรียมหรือส่งบุตรหลานไปโรงเรียน ดังนั้น ที่ประชุมจึงกำหนดให้มีตลาดนัดชุมชนบ้านสันติสุขเป็นวันอาทิตย์เช่นเดิม

การประชุมช่วงเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ 2546 มีการร่วมวางแผนงาน แบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ สำหรับการเตรียมงานสัมมนาโครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชนครั้งที่ 1 (จัดที่บ้านสันติสุข) และการสรุปบทเรียนที่ได้จากการร่วมจัดงานสัมมนา ได้ดังนี้

1. การสัมมนาทำให้เข้าใจแนวคิด ทราบความเป็นมาของแนวคิดและโครงการ รู้จักรบบการแลกเปลี่ยนมากขึ้น ทั้งกรณีต่างประเทศและในประเทศไทย ทำให้มีตัวอย่าง สามารถนำมาปรับใช้ให้เข้ากับชุมชนได้ เช่น ได้บทเรียนว่าควรมีการควบคุมจำนวนสมาชิก เนื่องจากระบบแลกเปลี่ยนชุมชนมีพื้นฐานมาจากความไว้วางใจกัน หากมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปการควบคุม ตรวจสอบ อาจเกิดการปลอมแปลงบัญชีได้
2. ผู้ที่กลัว ไม่กล้าใช้บัญชี เนื่องจากประเด็นกฎหมาย เกรงจะถูกจับ กล้าที่จะใช้มากขึ้น เป็นการสร้างความมั่นใจให้ชาวบ้านในการใช้บัญชีชุมชน เนื่องจากได้ทราบว่ายังมีอีกหลายชุมชน หลายประเทศ ที่มีการใช้ระบบแลกเปลี่ยนชุมชน และทราบเกี่ยวกับโครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชน ซึ่งมีบุคลากร ตัวแทนจากหลายหน่วยงาน เช่น นักวิชาการ หน่วยงานของภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีส่วนร่วมในโครงการนี้ และเล็งเห็นว่าระบบแลกเปลี่ยนชุมชนน่าจะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อชุมชน
3. ชาวบ้านบางรายไม่กล้าพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้าร่วมสัมมนาคนอื่น ๆ เพราะรู้สึกว่าคุณคนเก่งมาก ตามความคิดไม่ทัน ซึ่งหลายคนบอกว่าไม่ต้องกลัว ให้แลกเปลี่ยนได้เลย เพื่อเป็นการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างเครือข่าย และความสัมพันธ์ที่ดีของตนเองและชุมชน
4. ที่ประชุมเห็นว่าน่าจะมีตัวแทนจากทุกหมู่บ้านร่วมแลกเปลี่ยนและนำเสนอเรื่องบัญชีชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแทนจากหมู่บ้านสันติสุข เนื่องจากช่วงการนำเสนอเรื่องบัญชีชุมชนในงานสัมมนานั้น ผู้ที่นำเสนอคือตัวแทนจากคณะทำงานบัญชีชุมชน ซึ่งมาจากหมู่บ้านอื่น
5. ชุมชนเห็นว่าการจัดงานสัมมนาในครั้งนี้ที่ถูกต้อง เป็นบทเรียนที่ดี ทำให้ทราบว่าอะไรต้องคำนึงหรือปรับปรุงบ้างหากจะมีการจัดงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันอีกในอนาคต เช่น การบริหาร การจัดการ การแบ่ง/มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ การร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือกัน การจัดเลี้ยง จัดผลประโยชน์ เป็นต้น
6. ชาวบ้านมีโอกาสได้ฝึกทักษะในด้านต่างๆ เช่น การเป็นวิทยากร การจัดการเงิน การจัดการสถานที่/เวลา การติดต่อประสานงาน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
7. ชาวบ้านได้ร่วมแรงร่วมใจ ช่วยเหลือกัน ทำงานร่วมกัน ใกล้ชิดกัน มากขึ้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในชุมชน และนอกชุมชน

การประชุมวันที่ 21 กุมภาพันธ์ และ 8 มีนาคม 2546 ซึ่งมีการวางแผนงานและสรุปผลการใช้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมกับ โครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชน และความคืบหน้า

1. มีการสรุปบทเรียน และทบทวนความเข้าใจระบบแลกเปลี่ยนชุมชน ชาวบ้านร่วมกันทบทวนว่า อนุญาตชุมชนมีขึ้นเพื่ออะไร สรุปคืออนุญาตชุมชนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ชุมชนผลิตขึ้นเอง เป็นสินค้าประเภทใช้อุปโภคบริโภคในครัวเรือน เป็นการลดการใช้เงินบาทในชุมชน เพื่อเก็บออมเงินไว้ใช้สำหรับกรณีอื่น เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชุมชนที่จะช่วยพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง ช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตร หรือการแปรรูปสินค้าเกษตร รวมทั้งชุมชนยังเห็นว่าอนุญาตช่วยก่อให้เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่ง การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเพิ่มโอกาสให้มีการทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกันมากขึ้น

นอกจากนี้ ชุมชนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นเรื่องความต้องการ หรือความคาดหวังของชุมชนต่อการใช้ระบบแลกเปลี่ยนชุมชน คือ ขอให้ชุมชนสามารถใช้อนุญาตชุมชนได้ตลอดไป เนื่องจากเห็นว่าผลิตคือชุมชนหลายด้าน เช่น ช่วยผ่อนคลายปัญหาการขาดแคลนเงินบาท เนื่องจากมีอนุญาตเป็นสื่อกลางมาใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้า ช่วยให้เกิดการฟื้นฟู การนำเอาวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ดีงามของอีสานที่จางหายไป กลับมาอีกครั้ง (ประเพณีสงกรานต์) เป็นต้น ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น สามารถพึ่งตนเอง ยืนหยัดได้ด้วยตนเอง โดยช่วยลดผลกระทบในด้านไม่ดีจากปัจจัยภายนอก ซึ่งชุมชนควบคุมไม่ได้ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ การผันผวนของค่าเงินบาท เป็นต้น ต้องการให้มีการประกอบอาชีพเสริมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยใช้วัตถุดิบการผลิตในชุมชน เช่น กะลา เพื่อเป็นรายได้เสริม ซึ่งเป็นการกระจายความเสี่ยง เช่น กรณีราคาพืชผลในตลาดภายนอกตกต่ำ รวมทั้งชุมชนยังคาดหวังให้ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนช่วยสร้างงาน ทำให้ลดการอพยพออกของแรงงาน หรือการว่างงานในชุมชน

2. ทำความเข้าใจการทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชน และประโยชน์ของงานวิจัยต่อชุมชน ชาวบ้านร่วมกันสรุปถึงความความหวังของชุมชนต่อโครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชน คือ ต้องการทราบผลสรุปของงานวิจัยว่าระบบมีผลกระทบข้อดี ข้อเสียอย่างไรบ้างต่อชุมชน ต้องการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ กระบวนการ พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน ต้องการให้มีการยอมรับแนวคิดระบบแลกเปลี่ยนชุมชน และสามารถใช้อนุญาตได้โดยไม่ผิดกฎหมาย และสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน กลุ่ม หน่วยงานต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อไป
3. ร่วมกันวางแผนงานเพื่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ แสดงความคิดเห็น วางแผน และดำเนินงาน ในการทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Action Research) และพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และเรื่องการใช้อนุญาตชุมชน มีการทบทวนความเข้าใจว่าการเก็บข้อมูลคืออะไร ชาวบ้านจะได้ประโยชน์อะไรบ้างจากการเก็บข้อมูล โดยมีการร่วมออกแบบถึงประเภทข้อมูล วิธีการ บทบาท/หน้าที่ สำหรับข้อมูลทั่วไป ร่วมกันออกแบบสอบถาม (รายละเอียดดังเอกสารแนบ 2) สำหรับข้อมูลการใช้อนุญาตที่ตลาดนัดชุมชนบ้านสันติสุข มีการมอบหมายหน้าที่

ให้ผู้รับผิดชอบผลักดันเก็บข้อมูลทุกสัปดาห์ (รายละเอียดดังเอกสารแนบ 3) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน ของบุญฤๅชชุมชน หรือขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน จะมีการสัมภาษณ์ และจัดประชุมขึ้น

ทั้งนี้ ชุมชนมีการจัดตั้งคณะทำงาน โครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนบ้านสันติสุขเพื่อวางแผนงาน ดำเนินการ ควบคุม ดูแล การใช้บุญฤๅชชุมชน เช่น เก็บข้อมูลปริมาณ/ลักษณะการใช้บุญ ซึ่งทุกขั้นตอนจะนำมาพูดคุยเพื่อขอความเห็นและมติของสมาชิก

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ คือ มีแผนงานให้มีการส่งเสริมอาชีพให้หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการสินค้าอุปโภค/บริโภคของชุมชน การสร้างกระบวนการพัฒนานักบริหารชุมชนรุ่นใหม่ การส่งเสริม เผยแพร่แนวคิด ประชาสัมพันธ์เรื่องบุญฤๅชชุมชน และให้มีการสรุปบทเรียนทุกขั้นตอน

ข้อสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบแลกเปลี่ยนชุมชน (บุญฤๅชชุมชน)

1. จำนวนบุญที่หมุนเวียนในชุมชนโดยเฉลี่ย
ช่วงที่ 1 กันยายน – ตุลาคม 2545 มีการใช้บุญหมุนเวียนในหมู่บ้าน ประมาณสัปดาห์ละ 20 บุญ
ช่วงที่ 2 พฤศจิกายน – ธันวาคม 2545 หลังจากที่มีการเปิดตลาดนัดชุมชนทุกวันอาทิตย์ มีการใช้บุญหมุนเวียนในหมู่บ้านประมาณสัปดาห์ละ 40 บุญ
ช่วงที่ 3 มกราคม – เมษายน 2546 มีการใช้บุญหมุนเวียนในหมู่บ้านประมาณสัปดาห์ละ 60 บุญ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ที่ตลาดนัดชุมชน
2. จำนวนสมาชิกบุญฤๅชชุมชนหมู่บ้านสันติสุข (หมู่บ้านสันติสุขมีทั้งหมด 31 ครัวเรือน)
กันยายน 2545 มีสมาชิกทั้งหมด 16 ครัวเรือน
พฤศจิกายน 2545 มีสมาชิกเพิ่มเป็น 19 ครัวเรือน และกลุ่มแม่บ้านทำนมถั่วเหลือง
ธันวาคม 2545 มีสมาชิกเพิ่มเป็น 22 ครัวเรือน และกลุ่มแม่บ้านทำนมถั่วเหลือง
กุมภาพันธ์ – เมษายน 2546 มีสมาชิกทั้งหมด 25 ครัวเรือน และกลุ่มแม่บ้านทำนมถั่วเหลือง
3. ในทุกครั้งที่มีการเปิดตลาด เมื่อใกล้เวลาปิดตลาดนัด หากสินค้าที่นำมาแลกเปลี่ยนที่ตลาดเหลือ ชาวบ้านจะเอาสินค้าแลกเปลี่ยนกันโดยตรง โดยไม่คำนึงถึงมูลค่า หรือ ไม่มีการกำหนดราคา แต่แลกเปลี่ยนสินค้ากันตามความต้องการสินค้าและความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย
4. มีชาวบ้านบางรายจากหมู่บ้านใกล้เคียง ต้องการเป็นสมาชิกระบบและใช้บุญ แต่ที่ประชุมยังไม่มีมติให้ผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกบ้านสันติสุขใช้ หรือรับบุญแลกเปลี่ยนสินค้า เนื่องจากเกรงว่าจะมีการนำบุญไปใช้นอกชุมชน ซึ่งอาจทำให้ปริมาณบุญฤๅชชุมชนบ้านสันติสุขน้อยลง และยากต่อการควบคุมติดตาม อย่างไรก็ตาม ชุมชนจะประชุมเพื่อวางระเบียบ ข้อบังคับ ในรายละเอียดเรื่องดังกล่าวอีกครั้ง
5. มีชาวบ้านนำสินค้ามาแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งจำนวนและประเภทสินค้า มีจำนวนผู้มาตลาดนัดเพิ่มขึ้น โดยมีทุกเพศทุกวัย ซึ่งเดิมมีเฉพาะแม่บ้าน หรือผู้สูงอายุ

6. จากการร่วมสังเกตการณ์การประชุมหมู่บ้านหลายครั้ง เห็นได้ว่าการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านในเรื่องระบบเศรษฐกิจภายในชุมชน และความเชื่อมโยงระหว่างระบบเศรษฐกิจภายในชุมชนกับภายนอกชุมชน รวมทั้งชาวบ้านได้มีโอกาส พัฒนาการคิด วิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบ กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถทำหน้าที่เป็นวิทยากร หรือนำการประชุม

4. ระบบแลกเปลี่ยนชุมชน : พื้นที่อื่นๆ

พื้นที่ซึ่งเคยใช้เบียดชุมชนมาก่อน (5 หมู่บ้าน)

1. บ้านกุดหิน ตำบลท่าแมค อำเภอภูซำ จ.ยโสธร

หลังจากที่มีการประชุมหลายครั้ง สรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันวางแผนงาน สมาชิกบุญฤกษ์ชุมชนที่หมู่บ้านกุดหินเริ่มใช้บุญฤกษ์เมื่อวันที่ 3 ม.ค. 2546 โดยเริ่มจาก 6 ครอบครัว ครอบครัวละ 30 บุญ โดยมีการแลกเปลี่ยนตามบ้าน

2. บ้านโคกกลาง ตำบลไผ่ อำเภอทรายมูล จ.ยโสธร

หลังจากที่มีการประชุม ทบทวนความเข้าใจ สรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันวางแผนงาน สมาชิกบุญฤกษ์ชุมชนที่หมู่บ้านโคกกลางเริ่มใช้บุญฤกษ์เมื่อวันที่ 27 เม.ย. 2546 เริ่มจาก 6 ครอบครัว ครอบครัวละ 30 บุญ โดยแลกเปลี่ยนสินค้า/บริการกันที่ตลาดนัดชุมชน ซึ่งมีทุกเช้าวันเสาร์

พื้นที่ใหม่ (5 ชุมชน)

ทีมงานได้มีการติดต่อประสานงาน ร่วมประชุม และเก็บข้อมูลชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งแกนนำชุมชนและชาวบ้าน มีหลายชุมชนที่สนใจแนวคิด เห็นว่าระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในหลายด้าน บางกลุ่มเห็นว่าชุมชนยังไม่พร้อม บางกลุ่มคิดว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ บางชุมชนมีโครงการเร่งด่วน หรือติดภารกิจอื่น ไม่สามารถดำเนินการเรื่องระบบแลกเปลี่ยนชุมชนได้ภายในระยะนี้ และบางชุมชนมีปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนก่อน จึงทำให้ทีมงานสรุปพื้นที่ที่คาดว่าจะมีความเป็นไปได้ในการเป็นชุมชนตัวอย่างสำหรับโครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชนได้ ตามรายละเอียดดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้พลังชุมชน ต.ห้วยบง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

มีการแนะนำแนวคิด เข้าร่วมงานสัมมนา ดูงาน ทบทวนบทเรียน ทดลองใช้บุญฤกษ์ และจัดกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ชุมชนสนใจและร่วมกันวางแผนงาน และได้เริ่มทดลองใช้ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนของตนเองวันที่ 23 มีนาคม 2546 โดยมีการจัดตลาดนัดชุมชนทุกเช้าวันอาทิตย์ รูปแบบการใช้คือมีการนำสินค้า/บริการมาแลกเปลี่ยนที่ศูนย์การเรียนรู้พลังชุมชน ต.ห้วยบง โดยมีทั้งการแลกเปลี่ยนกันโดยตรง (Barter System) และการจดบันทึก เช่น นายก.

ภาคผนวกที่ 1-7

การจัดตลาดนัดชุมชนและการทดลองใช้ “บุญฤๅดชุมชน”

ตลาดนัดชุมชนและการใช้บุญ

ตลาดนัดชุมชนของหมู่บ้านสันติสุข โดยปกติจะจัดขึ้นทุกเช้าวันอาทิตย์ บริเวณลานหน้าหมู่บ้าน แต่เนื่องจากเป็นช่วงการสัมมนาจึงจัดขึ้นเป็นพิเศษในช่วงเช้าของทุกวันในการสัมมนา 2 วัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีโอกาสทดลองใช้ “บุญกุศลชุมชน” อีกด้วย

ในช่วงเช้าก่อนจะมีการเปิดตลาดนัดชุมชน จะมีการประกาศออกทางหอกระจายเสียงของหมู่บ้าน เพื่อแจ้งให้ทราบว่าวันนี้จะมีตลาดนัดชุมชน ชักชวนให้ชาวบ้านมาเข้าร่วม และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการใช้บุญ รวมทั้งช่วยประชาสัมพันธ์ว่าในวันนั้นมีสินค้าอะไรมาวางขายบ้าง โดยทางหอกระจายเสียงจะออกอากาศไปเรื่อยๆ ในเช้าวันนั้น ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากในการแจ้งข่าวสาร พร้อมทั้งรายละเอียดต่างๆ ให้คนในชุมชนทราบอย่างทั่วถึง

รูปแบบของตลาดนัดชุมชนที่นี้จะเปิดให้ทั้งคนที่ เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกนำของมาขายได้ตามความสมัครใจ ในวันแรกมีชาวบ้านในหมู่บ้านสันติสุขนำของมาขายประมาณ 8-10 ราย และเนื่องจากเป็นช่วงการสัมมนาจึงได้จัดเป็นกรณีพิเศษให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เดินทางมาจากที่อื่นสามารถนำสินค้าของตนมาร่วมขายในตลาดนัดนี้ด้วย โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาที่นำของมาร่วมขายครั้งนี้มีประมาณ 5-6 ราย และในส่วนสินค้าที่นำมาขาย ด้านชาวบ้านในหมู่บ้านสันติสุขมักจะเป็นของที่ผลิตขึ้นเอง หรือหาได้จากในหมู่บ้าน เช่น ถั่วเขียวต้มน้ำตาล ผ้าฝ้ายทอมือ หมอน มะม่วง พริก ไข่ไก่ รอกอีตาน เห็ด บริการนวดแผนโบราณ และขนมเค้ก (จากอาสาสมัครแคนาดา) ส่วนสินค้าจากผู้เข้าร่วมสัมมนามักจะเป็นสินค้าจากกลุ่มธุรกิจชุมชนของตนเอง เช่น เสื้อผ้าทอมือ จากกลุ่มทอผ้าสตรีคำชะอี นกคาหาร, ผ้าไหม จากกลุ่มทอผ้าวังทอง สุพรรณบุรี และไวน์ผลไม้ จากศูนย์อินแปง สกลนคร

ในการซื้อขาย ชาวบ้านในหมู่บ้านสันติสุขมักจะรับเป็นเงินบาทและบุญผสมกัน โดยราคาและสัดส่วนของการจ่ายเงินบาทและบุญจะขึ้นอยู่กับการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเป็นรายๆ ไป เช่น ถั่วเขียวต้มน้ำตาล ราคา 8 บาท 2 บุญ หรือถ้าไม่มีบุญก็สามารถจ่ายเป็นเงินบาท 10 บาท ได้ และมักจะรับบุญเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าสำหรับคนนอก หรือรับเป็นเงินบาททั้งหมด

โดยรวมแล้วคนขายส่วนใหญ่จะรับเงินบาทมากกว่าบุญ และมีผู้ขายบางรายที่ถึงจะอยู่ในหมู่บ้านสันติสุขก็จะรับเฉพาะเงินบาทสำหรับสินค้าบางประเภท ซึ่งน่าจะมาจากการที่เงินบาทมีสภาพ

คล่องมากกว่า และใช้ง่ายได้ง่ายกว่าบุญ โดยจะสังเกตได้ว่าถ้าเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเองโดยไม่ต้องใช้วัตถุดิบจากภายนอก หรือเป็นสินค้าที่หาได้ในชุมชน จะซื้อขายด้วยบุญมากกว่าสินค้าที่ต้องพึ่งวัตถุดิบจากภายนอกชุมชน โดยรวมแล้วชาวบ้านสันติสุขมีความสุขเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการใช้บุญในการแลกเปลี่ยนแทนเงินบาทค่อนข้างมาก

โดยปกติแล้วจะห้ามเทียบราคากับเงินบาท และไม่ให้มีการนำเงินบาทมาแลกกับบุญโดยเด็ดขาด เพื่อป้องกันไม่ให้บุญกลายเป็นสินค้าด้วยตัวมันเอง และเกิดการเก็งราคาเหมือนเงินบาทในปัจจุบัน เพื่อการคงให้บุญมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือเพื่อการแลกเปลี่ยนในชุมชนเพียงอย่างเดียว ในกลุ่มของชาวบ้านสันติสุขมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ทำให้สมาชิกและคนอื่นๆ ในหมู่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบแลกเปลี่ยนชุมชนโดยวิธีการใช้บุญนี้ค่อนข้างดี เช่น ในเรื่องของห้ามเทียบกับค่าเงินบาท ห้ามนำบุญออกนอกชุมชน และได้มีการสร้างความเข้าใจในเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น เรื่องเงินเฟ้อ การสำรวจเศรษฐกิจพื้นฐาน และรวบรวมรายจ่ายของชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความเข้าใจในภาพรวมด้วย

เนื่องจากการจัดสัมมนาเรื่องระบบแลกเปลี่ยนชุมชนนี้ และมีตัวแทนชุมชนที่มีความสนใจมาจากทั่วประเทศ คณะบริหารบุญกุดชุมจึงได้ยกเว้นกฎให้เป็นพิเศษ คือให้ทีมวิจัยสามารถนำเงินบาทมาแลกกับบุญได้ในจำนวนจำกัด เพื่อให้ทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีโอกาสทดลองซื้อขายด้วยระบบบุญ โดยมีข้อแม้ว่า ห้ามนำบุญออกนอกชุมชนโดยเด็ดขาด จะต้องใช้จ่ายในชุมชนให้หมด หรือนำมาคืน

ผู้เข้าร่วมสัมมนาให้ความสนใจกับการทดลองใช้บุญในการแลกเปลี่ยนมาก รวมทั้งมีหลายกลุ่มที่นำสินค้ามาขายแล้วรับบุญ เพื่อนำกลับไปใช้จ่ายต่อในตลาดชุมชนนี้ ซึ่งรวมถึงคณะวิจัยและอาสาสมัครจากแคนาดาด้วย หลักจากคนจากนอกชุมชนหลายคนขายของได้มากและมีราคาสูง ทำให้มีบุญจำนวนมากตกมาอยู่ที่กลุ่มคนนอกเหล่านี้ ส่งผลให้ชาวบ้านสันติสุขเกิดความกังวลว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้บุญไหลกลับเข้ามาในชุมชนให้ได้ทั้งหมด เพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหลไปสู่ภายนอก โดยมีการช่วยกันระดมความคิด เช่น ให้นำมาซื้อของในชุมชน ให้เป็นรางวัลกับนักเรียนที่มาจัดการแสดง หรือบริจาคให้กับชุมชน แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านสันติสุขโดยรวมมีความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบ กลไกของการใช้บุญดี และมีความรู้สึกห่วงหาพันที่จะช่วยกันดูแลไม่ให้บุญรั่วไหลไปนอกชุมชน

ภาคผนวกที่ 1-8

การเล่าประสบการณ์ชุมชน โดยผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ

วันที่ 27 มกราคม 2546

การทำเกษตรเชิงอินทรีย์ โดย ผู้นำบ้านโสกขุนปูน (นายมัน สามสี)

หมู่บ้านโสกขุนปูน เป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลนาโเส อำเภอกุดชุม ชมชนดังกล่าวถือเป็นชุมชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ในปี 2528 ทางหมู่บ้านได้มีการตั้งร้านค้าเพื่อสวัสดิการชุมชนขึ้น ซึ่งในการตั้งร้านค้านั้นแม้ว่าจะมีผลดีก็ตาม แต่เงินที่มีอยู่ในชุมชนนั้นได้มีการไหลออกไป เนื่องจากชาวบ้านนิยมบริโภคสินค้าจากภายนอกชุมชน หลังจากนั้นทางหมู่บ้านได้มีการตั้งชมรมหมอยาพื้นบ้านและส่งเสริมการปลูกขานูรักษ์ป่าโดยใช้ภูมิปัญญาเดิมที่มีอยู่ ส่วนการเพาะปลูกแบบปลอดสารพิษหรือที่เรียกกันว่าเกษตรเชิงอินทรีย์นั้น เริ่มจากการไปศึกษาดูงานเพื่อการแลกเปลี่ยนกับชุมชนภายนอก ในการศึกษาดูงานนี้พบว่าจังหวัดขอนแก่นมีปัญหาในการทำเกษตรแบบสารเคมี เพราะนอกจากจะส่งผลให้มีผู้เจ็บป่วยเป็นภูมิแพ้เนื่องจากสารเคมีแล้ว การทำเกษตรแบบสารเคมียังส่งผลต่อการสูญเสียของสารอินทรีย์ในดิน สัตว์น้ำ และแมลงต่างๆ ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักในการทำเกษตรแบบปลอดสารพิษจึงได้เริ่มปลูกข้าวในเชิงปลอดสารพิษ โดยเน้นความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลัก จึงเป็นที่มาของการเกษตรเชิงอินทรีย์นั่นเอง

ในการทำเกษตรเชิงอินทรีย์ของหมู่บ้านโสกขุนปูนได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง มีหลายชุมชนได้นำแนวทางการดำเนินงานและพันธุ์ข้าวของชุมชนนั้นไปทำการปลูกและเผยแพร่ ต่อมาทางชุมชนได้มีการขยายรูปแบบของการทำเกษตรเชิงอินทรีย์ให้เป็นลักษณะของธุรกิจชุมชนโดยการทำโรงสีแปรรูป ซึ่งการดำเนินการผลิตและแจกจ่ายพันธุ์ข้าวที่ปลอดสารพิษของชุมชนตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และต่างประเทศ ส่วนที่มาของกลุ่มเกษตรกรชุมชนนาโเสนั้นเริ่มจากการที่ชุมชนเห็นประโยชน์ของการปลูกข้าว การรวบรวมข้าวและพันธุ์ข้าวร่วมกัน ซึ่งการเชื่อมโยงทางเครือข่ายดังกล่าวส่งผลให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการทำเกษตรเชิงอินทรีย์มากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การบริหารชมรมรักษัธรรมชาติ กลุ่มเกษตรกรชุมชนนาโเส และระบบเงินตราชุมชน โดย อดีตผู้บริหารโรงสีชุมชน (นายวิจิตร บุญส่ง)

ปัจจุบันการทำโรงสีชุมชนนับว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากความพยายามในการเพิ่มมูลค่าของสินค้า และการทำเกษตรโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งข้าวปลอดสารพิษนั้นสามารถติดต่อต่างประเทศ และจำหน่ายได้ถึงเกวียนละ 10,000 บาท ในระยะหลังมีการนำระบบเงินตราชุมชนมาใช้แลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน ซึ่งตอนแรกยังมีคนไม่เข้าใจนัก ต่อมาได้มีการก่อตั้งธนาคารเบี้ยขึ้นและได้ดำเนินการเป็นธนาคาร โดยใช้หลักการที่เกื้อกูลกันเน้นการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเป็นหลัก

ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งเงินบาท อย่างไรก็ตาม ทางกลุ่มเน้นในเรื่องของโรง
สีมากกว่าเรื่องบุญกุศล แม้ว่าในชุมชนยังคงมีการแลกเปลี่ยนระบบเงินตราชุมชนก็ตาม

ระบบโรงสีของชมรมรักษัธรรมชาติ กลุ่มเกษตรกรรมชุมชนนาโส ไม่เพียงแต่เน้นในเรื่องของ
การสีข้าวเท่านั้น แต่ยังเน้นในเรื่องของการสีคนด้วย กล่าวคือ มีการสอนและพัฒนาการเรียนรู้แก่คนใน
ชุมชน เพราะการที่คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของระบบบุญกุศลได้นั้น คนในชุมชนจะ
ต้องมีความเข้าใจในเรื่องของระบบปฏิบัติการในชุมชนก่อน ทั้งนี้เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความเข้าใจ
และมีความมั่นใจในการใช้ระบบบุญกุศลมากขึ้นทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

นอกจากนี้ในเรื่องของบทบาทธนาคารเพื่อการเกษตร (ธกส.) ที่มีต่อชุมชนนั้น ทางพ่อวิจิตรได้
ให้ความเห็นว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรเป็นหน่วยงานที่ใหญ่ ควรมีการนำความรู้ไปสู่ชุมชนมากกว่าการ
นำเงินเข้าไปแต่เพียงอย่างเดียว และควรให้ชุมชนมีโอกาสวางแผนกันเองเพื่อให้ได้แผนงานที่มีความ
เหมาะสมกับชุมชน

กลุ่มสมุนไพรวัดท่าลาด โดย นายสว่าง ศรีมันตะ

กลุ่มสมุนไพรวัดท่าลาด หรือกลุ่มสมุนไพรกุศล ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำควบคู่กับ
ระบบโรงสี ซึ่งนำมาสู่เรื่องของความเป็นบุญกุศล จากการที่คนในชุมชนเล็งเห็นประโยชน์จากการ
บริหารจัดการชุมชน และการแบ่งสรรปันส่วนด้านทรัพยากร โดยเริ่มต้นในปี 2526 จากบ้านโสกขุนปุ่น
มีการเก็บตัวอย่างจากป่าในเชิงอนุรักษ์ และมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของสมุนไพร
อย่างสม่ำเสมอ การทำกลุ่มสมุนไพรนี้ถือได้ว่าเป็นการพึ่งพาตนเองอย่างแท้จริง โดยการใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นควบคู่กับการอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์ของสมุนไพรไทย ซึ่งในการสะสมตัวอย่างและการศึกษา
สรรพคุณของสมุนไพรนี้เองทำให้ทางกลุ่มสมุนไพรได้ค้นพบสมุนไพรชนิดใหม่ เช่น ยาบำรุงกำลังที่
ไม่ส่งผลกระทบต่อทางร่างกาย เป็นต้น

นอกจากนี้กลุ่มสมุนไพรวัดท่าลาดยังมียาสมุนไพรที่สำคัญ เช่น โศกแก้วที่ใช้ในการบรรเทา
อาการปวด ซึ่งโดยมากนั้นเป็นสมุนไพรของอำเภอกุศลที่มีการสืบทอดกันมา ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็น
การใช้ภูมิปัญญาเพื่อการพึ่งตนเองในชุมชนอย่างแท้จริง

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดย ชุมชนเกาะยาวน้อย (นายสำเริง ราเชศ
และนายดุสิต บุตรี)

วันที่ 27 มกราคม 2546

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดย ชุมชนเกาะยวน้อย (นายสำเริง ราเชต และนายดุสิต บุตรี)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เริ่มจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ในปี 2504 รัฐบาลได้ทำแผนให้มีการจับสัตว์น้ำมากขึ้นเพื่อส่งออกนอกประเทศ เนื่องจากทรัพยากรสัตว์น้ำถูกทำลายไป ต่อมาในปี 2508 มีวางแผนให้ชาวบ้านทำอวนลาก ซึ่งจากการสำรวจของกรมประมง พบว่า ใน 1 ชั่วโมง สามารถลากอวนได้ 300 กิโลเมตร แต่ในขณะปี 2542 กรมประมงสำรวจได้ว่าใน 1 ชั่วโมง สามารถลากอวนได้เพียง 7 กิโลเมตรเท่านั้น ในปี 2520 สัตว์น้ำมีจำนวนลดลง ขณะที่ความต้องการสัตว์น้ำทำอาหารสัตว์มากขึ้น และก่อนปี 2530 มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งคนในพื้นที่นั้นสามารถทราบว่ามีปลาชุกชุม โดยสังเกตได้จากน้ำขึ้นน้ำลง ภายหลังปี 2530 เริ่มมีปัญหาเนื่องจากคนภายนอกเข้ามา จนถึงปี 2535 เริ่มมีปัญหามาจากแคลนสัตว์น้ำ ส่งผลให้คนในพื้นที่ต้องออกไปรับจ้างในเมือง และตามแหล่งท่องเที่ยวภายนอกพื้นที่ของชุมชน

ชุมชนเกาะยวน้อยถือได้ว่าเป็นชุมชนดั้งเดิม ปัจจุบันมีประชากรจำนวน 4,200 คน จาก 2 ครอบครัวนับถือศาสนาอิสลาม มีการทำละหมาด วันละ 5 ครั้ง มีการกล่าวถึงเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีการเทศนาสั่งสอนคนในพื้นที่ที่มีการทำอวนลาก โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงประกอบอาชีพ เช่น มีการพูดคุยว่าจะใช้วิธีใดที่จะจับสัตว์น้ำโดยให้สัตว์น้ำอยู่ได้ยั่งยืน เป็นต้น ในปี 2522 ห้ามอวนลาก อวนรุน ของกรมประมงปี 2528 ปิดอ่าวในฤดูวางไข่ โดยได้เสนอแนวทางสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า

- 1) การสร้างจิตสำนึกให้ชุมชน การอธิบายเรื่องความสำคัญของสัตว์น้ำ ปะการัง
- 2) เผยแพร่กิจกรรมที่กระทำอยู่ เพื่อให้เข้าใจว่าสัตว์น้ำมีความสำคัญ
- 3) เป็นการสร้างรายได้เสริมของชาวบ้าน

วันที่ 27 มกราคม 2546

วิทยุชุมชนคนภูพาน จังหวัดสกลนคร โดย นายประหยัด โททุมพล

การพัฒนาชุมชนไปสู่ความเจริญโดยการใช้วิทยุชุมชนนั้นถือได้ว่าเป็นการสร้างกลไกในการพัฒนาไปสู่วิถีชีวิตที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อสร้างสถาบันการเงิน นำไปสู่การจัดสรรค่าใช้จ่ายในชุมชน
2. เพื่อสร้างสถาบันการเกษตร “เฮ็ดอยู่ เฮ็ดกิน”
3. เพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้จากสถาบันราชภัฏสกลนคร โดยของงบประมาณจาก (SIF) สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม

จังหวัดสกลนคร มีวิทยุชุมชน 2 แห่ง ได้แก่ สถานีวิทยุชุมชนคนไทยโขง อำเภอกุดชุมพภูมิ และสถานีวิทยุชุมชนคนภูพาน ซึ่งสถานีวิทยุชุมชนคนภูพานนั้นตั้งอยู่ที่บริเวณศูนย์อินแปง บ้านบัว ตำบลกุดบาก จังหวัดสกลนคร คลื่นความถี่ 95.75 MHz ถ่ายทอดเป็นประจำทุกวันๆ ละ 13 ชั่วโมง มีการถ่ายทอดประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ของอินแปง เช่น การแปรรูปผลไม้เป็นไวน์ การแปรรูปสมุนไพร การเกษตรของ 37 หมู่บ้าน

ในการจัดทำแผนผังรายการของวิทยุชุมชนนั้น มีคณะกรรมการหมู่บ้านๆ ละ 2 คน วางแผนทำสื่อการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการมี 3 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุชุมชน ได้แก่ ผู้นำแต่ละหมู่บ้าน
2. ฝ่ายกลั่นกรองเนื้อหาสำหรับการออกรายการแต่ละครั้ง ประมาณ 70 กว่ากลุ่ม
3. ฝ่ายหาข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ในชุมชน เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานราชการ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการใช้วิทยุชุมชนเป็นสื่อเพื่อต่อต้านยาเสพติด และเป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับชุมชน เช่น สาธารณสุขพบชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพบชุมชน เป็นต้น มีการใช้วิทยุชุมชนเป็นสื่อในการถ่ายทอดภูมิปัญญาทางด้านการเกษตร เช่น การประชาสัมพันธ์กลุ่มแม่บ้านทำสบู่ แชมพู เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนได้ซื้อสินค้าที่ผลิตเองในชุมชน ทำให้เกิดมีการหมุนเวียนของเงินในชุมชน และเกิดวิสาหกิจชุมชนขึ้นในหมู่บ้าน

วิทยุชุมชนคนเมืองบัว อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดย นายปริญญา บัญญัติสิน

วิทยุชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา มี 2 แห่ง ได้แก่ วิทยุชุมชนที่อำเภอฟินาย และวิทยุชุมชนที่อำเภอบัวใหญ่ ซึ่งวิทยุชุมชนคนเมืองบัวของอำเภอบัวใหญ่เริ่มก่อตั้งในปี 2545 โดยเริ่มจากในปี 2542 มีอาจารย์จากราชภัฏสกลนครมาจัดสัมมนาเรื่องวิทยุชุมชนให้กับผู้ใหญ่บ้าน แกนนำหมู่บ้าน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มโคบาล และมีขอการงบประมาณจากสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (SIF) ในการจัดซื้อเครื่องวิทยุ ในการจัดรายการวิทยุมีกลุ่มต่างๆ ภายในหมู่บ้านช่วยกันจัดรายการโดยไม่

คิดค่าตอบแทน ดังนั้นวิทยุชุมชนจึงถือเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชน และเป็นสื่อที่มีประโยชน์ต่อชุมชนทั้งสิ้น

วิทยุชุมชนศรีปทุม อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี โดย นายจรัญ ศรีเมฆ

วิทยุชุมชนจังหวัดสระบุรีมี 2 แห่ง ได้แก่ วิทยุชุมชนของตำบลทับสนุ่น อำเภอมวกเหล็ก และวิทยุชุมชนศรีปทุม ตำบลศรีปทุม อำเภอหนองแขง ซึ่งวิทยุชุมชนศรีปทุมนั้นได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (SIF) เป็นเงิน 2 แสนบาท ในการซื้ออุปกรณ์ ก่อนที่จะมีการจัดตั้งวิทยุชุมชนขึ้นนั้น ทางหมู่บ้านในตำบลศรีปทุมได้มีการจัดประชาพิจารณ์ทั้งแกนนำและประชาชนในตำบล สำหรับสถานที่ในการจัดตั้งวิทยุชุมชนนั้น ทางชุมชนได้ใช้ที่ดินประมาณ 20 ไร่ของขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการออกอากาศตั้งแต่ 8 โมงเช้า จนถึง 6 โมงเย็น โดยช่วงเช้าเป็นเรื่องของการประชาสัมพันธ์ งานบุญ งานบวช งานแต่ง ซึ่งชาวบ้านจะโทรเข้ามาเพื่อให้วิทยุชุมชนทำการประชาสัมพันธ์ ส่วนช่วงบ่ายนั้นเป็นเรื่องการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) สาธารณสุข ซึ่งภายในสัปดาห์มีการจัดเรื่องของศูนย์เรียนรู้ของแต่ละแห่งในจังหวัดสระบุรี โดยกล่าวถึงองค์ความรู้ การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร นอกจากนี้วันเสาร์และวันอาทิตย์มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกลุ่มเยาวชน

ในการแก้ไขปัญหาของวิทยุชุมชนศรีปทุม ทางวิทยุชุมชนจะหยุดดำเนินการหรือลดจำนวนวันในการออกอากาศจนกว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ แล้วจึงดำเนินการตามปกติ

สารวัตร (27/1/46)

ชุมชนนาไผ่ เป็นชุมชนหนึ่งที่เข้มแข็ง เพราะมีการจัดระบบการดำเนินการหลายเรื่อง
ดังนั้นการกระทำผิดกฎหมาย ไม่ค่อยมี

การสัมมนาที่จะเกิดขึ้นอาจจะสื่อให้ชาวบ้านเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพึ่งตนเอง
หลังจากเกิดปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ชาติวินัยในการใช้เงิน ใช้เงินตามความต้องการของตนเอง ซึ่ง
เป็นเรื่องที่ยาก เพราะเริ่มต้นพื้นฐานที่ไม่แข็งแรง เมื่อขาดแคลนเงินแต่ไม่รู้จะหาจากแหล่งใด หาก
คนไม่มีความรู้ความเข้าใจแล้ว คนเมื่อถึงทางตันจึงหันไปหายาเสพติด เพราะยาเสพติดเป็นสินค้า
ที่ได้เงินง่าย แต่นำมาซึ่งปัญหามากมายต่อเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำอย่างไรให้ยาเสพติด
หมดไป โดยการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คนมีงานทำ มีรายได้

วันที่ 29 มกราคม 2546

สรุปการทดลองปฏิบัติ “ระบบแลกเปลี่ยนกุดชุม”

จากการที่ทั้งสองกลุ่มได้นำเสนอแก่ที่ประชุม นั้น จะเห็นได้ว่า ในรอบแรกของขั้นตอนปฏิบัติการนั้น มีการไหลออกของเงินในชุมชนสู่ภายนอก เนื่องจากชุมชนไม่ได้มีการแยกกลุ่ม หรือการจำหน่ายสินค้าผ่านทางร้านค้าในชุมชนแต่อย่างใด แม้ว่าชุมชนจะผลิตสินค้าที่มีความหลากหลายก็ตาม ในขณะที่รอบสองของขั้นตอนปฏิบัติการนั้น ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนโดยใช้ระบบแลกเปลี่ยนกุดชุมเข้ามาช่วยจึงส่งผลให้การพึ่งพาจากภายนอกรวมถึงเงินสินเชื่อน้อยลง เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าภายในชุมชนมากขึ้น

ผลการปฏิบัติและความคิดเห็นต่อระบบแลกเปลี่ยนชุมชน โดย ศ.ดร. อภิชัย พันธเสน

โครงการวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชนถือได้ว่าเป็น โครงการหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนทั่วประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากเป็นลักษณะของการพึ่งพาตนเอง ซึ่งในปัจจุบันมีนายทุนจากภายนอก และนักลงทุนชาวต่างประเทศดึงเงินลงทุนออกสู่ภายนอก ประกอบกับการเมืองไทยซึ่งเป็นการเมืองธุรกิจที่ยังคงพึ่งพาเงินตราจากภายนอก เนื่องจากความไม่รู้ หรือ “อวิชชา” ซึ่งการต่อสู้กับความไม่รู้นี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทางด้านวิกฤตเศรษฐกิจโดยการพึ่งพาตนเอง ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีการทำเกษตรเชิงอินทรีย์
2. มีการดำเนินการในรูปแบบธุรกิจชุมชนเพื่อการผลิตและการค้า
3. มีระบบแลกเปลี่ยนชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
4. มีวิถชุมชนเป็นสื่อของชาวบ้าน
5. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างชุมชนอย่างเข้มแข็ง

สรุปผลการสัมมนา โดย นายผาย สร้อยสระกลาง

เงินบาทที่ใช้ทุกวันนี้เปรียบเหมือนตัวทำลาย เนื่องจากรัฐเอาเงินมาทำลายสังคมทำให้ประเทศชาติไม่พัฒนาเพราะค่านิยมต่างๆ ที่เข้ามา ไม่ว่าจะเป็นความเทคโนโลยีที่ทันสมัย ความฟุ้งเฟ้อ ดังนั้นถ้าชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบแลกเปลี่ยนชุมชน ชุมชนก็จะช่วยเหลือกันส่งผลให้สังคมมีความยั่งยืนสืบไป

กล่าวปิดการสัมมนา โดย ผู้กำกับจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอกุดชุม

นำไข่มูลค่า 10 บาท มาแลกผักมูลค่า 5 บาทของนายข. ดังนั้นอาทิตย์ต่อมา นายข.จะหาสินค้า/บริการมาให้นายค.เป็นมูลค่า 5 บาท เป็นต้น สำหรับบางรายที่ไม่มาตลาดก็มีการฝากสินค้ามาแลกเปลี่ยนกัน โดยมีจำนวนคนประมาณ 18 คนมาร่วมที่ตลาด

2. โรงเรียนกุดชุมแสงและโรงเรียนบ้านนาคานหัก บ.นาคานหัก ต.กุดชุมแสง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ มีการแนะนำแนวคิด เข้าร่วมงานสัมมนา ดูงาน ทบทวนบทเรียน ทดลองใช้บุญกุดชุม และจัดกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ แก่นำชุมชนสนใจ เห็นว่าเป็นระบบที่มีประโยชน์หลายด้าน ประกอบกับเล็งเห็นว่าการให้การศึกษาเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันเยาวชนซึ่งได้รับเงินจากผู้ปกครองมาใช้ที่โรงเรียน นำเงินไปใช้ในสิ่งที่ฟุ่มเฟือย สินค้าออกชุมชน หรือสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นต่อร่างกายจำนวนมาก เช่น น้ำอัดลม ขนม จึงมีแนวคิดจะนำระบบแลกเปลี่ยนชุมชนมาทดลองใช้ในโรงเรียน ซึ่งจะมีการวางแผนงาน ขั้นตอน และวิธีการอย่างละเอียดต่อไป

สำหรับในพื้นที่อื่นๆ คือ 3) บ้านโหลน ต.นางแดด อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ 4) บ้านสระสูง ต.โคกถ้ำ อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์ และ 5) บ้านโนนเขวา ต.หัวฝาย กิ่งอ.แก่งคง จ.บุรีรัมย์ แสดงความสนใจจะทดลองใช้ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเช่นกัน ซึ่งอยู่ในช่วงร่วมกันทำความเข้าใจ และวางแผนทางการใช้ระบบอยู่

เอกสารแนบ 1

รายการผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการแลกเปลี่ยนที่หมู่บ้านสันติสุข

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	สินค้า	บริการ
1	พ่อคำตัน บุญศรี	ปลาทุกชนิด มะกอก	
2	แม่ปราณี ศรีมันตะ	สินค้าทุกอย่างที่มีตามโอกาส	
3	พ่อเลาะ ศรีมันตะ	อาหารและอื่นๆ ตามโอกาส	
4	พ่อเจริญ ศรีมันตะ	ไก่ ข้าวเหนียว ข้าวเจ้าอินทรีย์	
5	แม่ธิดา กำลังดี	มะละกอ	ตามมารับโทรศัพท์ เมื่อมีคนโทรมาหา
6	แม่บัวสอน เสาร์ทอง	เห็ดฟาง ปลา	ตามมารับโทรศัพท์ เมื่อมีคนโทรมาหา
7	แม่ศิริวรรณ อุ้นใจ	เห็ดฟาง ถั่วฝักยาว	
8	แม่อ่อน ศรีสุทธิ์	ไม้กวาด และอื่นๆ ตามโอกาส	
9	แม่สี ศรีระอุไร	สับปะรด มะพร้าว ยอดหนวย	
10	แม่เกษร เวฬุวนารักษ์	ซีโต้	
11	แม่บังอร อุ่มบุญ	ขนุน	
12	แม่ลำพัน ลัดดาตา	กล้วย	
13	แม่สมพงษ์ ศรีระอุไร	ผักสวนครัวทุกอย่าง	
14	พ่อโสภาส ศรีวิเศษ		ตัดผมชาย/หญิง รับจ้างเกี่ยวข้าว
15	แม่คุณ เวฬุวนารักษ์	ถั่วลิสง ถั่วฝักยาว ข้าวโพด	
16	พ่อมานิตย์ มาตขาว	มะขามหวาน	
17	แม่สุพัต ทองน้อย	มะม่วง ฟัก มะขามหวาน กระถ่อนหวาน	
18	แม่บุญเรือน แก่นจำปา	กล้วย	
19	เจนนีฟ	ขนม	
20	กลุ่มแม่บ้านสันติสุข	นมถั่วเหลือง	

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

โครงการวิจัยและพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนชุมชน เพื่อการพึ่งตนเอง

3-4 พฤษภาคม 2546

ความก้าวหน้าของงานภาคสนาม

เราทำอะไรไปแล้วบ้าง (มค.-เมย.46)

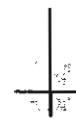
- ประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 (มค.46) ที่อุดรฯ ร่วมกับผู้นำกลุ่มธุรกิจชุมชน
 - เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของระบบแลกเปลี่ยนชุมชน
 - เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติของกลุ่มบุญอุดร
- ผู้นำกลุ่มถ่ายทอดประสบการณ์จากการประชุมสู่สมาชิกในกลุ่ม

- นักวิจัยลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจกับสมาชิกในชุมชนเพิ่มเติม
- สนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลรายรับรายจ่ายของครัวเรือน

ผลการดำเนินการ (มค.- เมย.46)

- หลายกลุ่มมีความสนใจระบบแลกเปลี่ยนชุมชน แต่
ยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการ และยังไม่
มั่นใจว่าระบบแลกเปลี่ยนชุมชนจะช่วยตอบปัญหา
หรือเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มอย่างไร

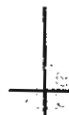

- ชุมชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในขั้นตอนของการวิเคราะห์รายรับ
รายจ่ายของชุมชนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ
แลกเปลี่ยนชุมชน
- บางกลุ่มเริ่มวางแผนทางในการจัดระบบแลกเปลี่ยน
ชุมชน
- คาดว่าจะเกิดระบบแลกเปลี่ยนชุมชน 2 ลักษณะ คือ
ระบบที่ใช้กับร้านค้าชุมชน และระบบที่ใช้แลกเปลี่ยน
ระหว่างสมาชิกภายในชุมชน

■ ระบบแลกเปลี่ยนบุญกุศลชุม

- ใช้ง่ายเพราะวิธีใช้ใกล้เคียงกับธนบัตร
- แต่ต้องมีการผลิตสื่อกลาง เช่น พิมพ์ “บุญ” กำหนดปริมาณ “บุญ” และดูแลการหมุนเวียนของบุญ
- ปริมาณการใช้นั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นที่มีต่อ “บุญ”

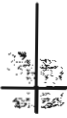
■ ระบบแลกเปลี่ยนแบบลงตัวเลขมูลค่าการแลกเปลี่ยนเอง (บัตรเอง)

- มีลักษณะคล้ายเช็คธนาคาร
- มีความคล่องตัวในการใช้
- ผู้ใช้อาจไม่ถนัดในการเขียนลงรายการ

ข้อคิดสำหรับชุมชน

- ระบบแลกเปลี่ยนชุมชน (นอกจากระบบแลกเปลี่ยนโดยตรง) เป็นเรื่องใหม่สำหรับเศรษฐกิจชุมชนไทย
 - เป็นระบบที่ส่งเสริมการช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ช่วยการออมเงินบาท
 - เป็นระบบสำรองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันจากความผันผวนของเศรษฐกิจใหญ่
 - อาจมีความยาก (ต้นทุน) ในการเริ่มต้นจัดการ

- ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเป็นสถาบันที่ประกอบด้วย
 - องค์กร (เช่น คณะทำงานดูแลระบบแลกเปลี่ยนของชุมชน สมาชิกชุมชนที่เข้าร่วม)
 - กติกา (เช่น วิธีการใช้ “บุญ” กติกาการเข้าเป็นสมาชิก)
- สถาบันคือระบบแลกเปลี่ยนชุมชน จะเกิดขึ้นได้หากชุมชนเห็นว่า ประโยชน์ของการเกิดระบบจะมากกว่าต้นทุนของการเกิดระบบ

■ **ต้นทุนของระบบแลกเปลี่ยนชุมชน**

- **ต้นทุนในการจัดการระบบ** เช่น การกำหนดรูปแบบ การจัดตั้ง
คณะทำงาน การกำกับดูแล

(ปัจจัยที่ช่วยลดต้นทุน: เช่น ความสามัคคี ผู้นำมีความสามารถ
สมาชิกซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ ขนาดของกลุ่ม ประสิทธิภาพในการ
แลกเปลี่ยนชุมชน)

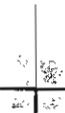
- **ต้นทุนในการเรียนรู้การใช้ระบบใหม่** ขึ้นอยู่กับความยุ่งยากใน
การใช้

(ปัจจัยเอื้อ: เช่น วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนในชุมชน
ความคุ้นเคยกับการลงตัวเลข ระบบบัญชี)

- **ต้นทุนในการหาข้อมูลในการแลกเปลี่ยน เช่น ใครต้องการอะไร
มีอะไรมาแลก**

(ปัจจัยเอื้อ: ความสัมพันธ์ในชุมชน การมีระบบสื่อสารของ
ท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย นสพ. วิทยุชุมชน)

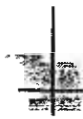

- **ความรู้สึกไม่มั่นใจในการใช้หรือการเข้าเป็นสมาชิกของ
ระบบ (ความเสี่ยง) เกิดเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น ระบบมี
ขอบเขตการใช้จำกัดเฉพาะสมาชิกที่ยอมรับระบบ การห้าม
ปรามของหน่วยงานราชการ เป็นต้น**

- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประโยชน์หรือต้นทุนของระบบจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาระบบได้

ข้อคิดสำหรับชุมชน

- ความต้องการของชุมชนคืออะไร
- ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนจะช่วยตอบสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหาให้ชุมชนอย่างไร
- รูปแบบแลกเปลี่ยนสามารถมีได้หลากหลาย รูปแบบไหนที่เหมาะสมที่สุด
 - รูปแบบที่ทำได้ง่าย ตรงความต้องการของชุมชนมากที่สุด

กระบวนการดำเนินงาน

- วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการชุมชน
- รวมกลุ่มผู้สนใจจัดเป็นคณะทำงาน
- กำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบ และระบบการบริหารจัดการระบบแลกเปลี่ยน

การประชุมครั้งนี้

- เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 - ความต้องการและเป้าหมายของกลุ่มหรือชุมชน
 - รูปแบบระบบแลกเปลี่ยนเป็นไปได้อย่างไรและเหมาะสมกับชุมชนของตน
 - ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยน

ภาคผนวกที่ 2-2

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
1	นายเสาร์ ศรีอำภา	165/3 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่		กลุ่มศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชน ต.เมืองนะ
2	นายประสงค์ เกียวคำ	66 ม.6 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่		กลุ่มศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชน ต.เมืองนะ
3	นายสมหมาย ยอดวัน	ม.5 ต.ดงปะคำ อ.พรมพิราม จ.พิษณุโลก		กลุ่มบ้านเขาน้อย
4	นายจาก ใจพันธ์	ม.5 ต.ดงปะคำ อ.พรมพิราม จ.พิษณุโลก		กลุ่มบ้านเขาน้อย
5	นายประมวล ม่วงโต	ม.5 ต.ดงปะคำ อ.พรมพิราม จ.พิษณุโลก		กลุ่มบ้านเขาน้อย
6	นางคำม้วน คล่องดี	55 ม.9 ต.โพนงาม อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร		กลุ่มเกษตรกรศูนย์รวมน้ำใจเกษตรทฤษฎีใหม่
7	นางบัวเย็น ตรงดี	55 ม.9 ต.โพนงาม อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร	042-636224	กลุ่มเกษตรกรศูนย์รวมน้ำใจเกษตรทฤษฎีใหม่
8	นางวงศา สุวรรณไตรย์	150 ม.1 บ้านคำชะอี ต.คำชะอี อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร	042-635214	กลุ่มคำชะอีมีสุข
9	นางวไลลักษณ์ ชื่นศรี	150 ม.1 บ้านคำชะอี ต.คำชะอี อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร		กลุ่มคำชะอีมีสุข
10	นางบัวสอน เสาร์ทอง	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
11	นางลำไพ พันธ์เลิศ	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
12	นายสว่าง ศรีมันตะ	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
13	นายกิตติกร อมรวงศ์	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
14	น.ส.หยาดฤดี ทองน้อย	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
15	ด.ญ.อังคณา ศรีลักษณ์	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
16	ด.ญ.นฤมล เขียวชาญ	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
17	ด.ญ.สุนันทรา กำลังดี	16 ม.11 บ้านสันติสุข ต.นาโผ อ.กุดชุม จ.ยโสธร		ชุมชนบ้านสันติสุข อ.กุดชุม
18	นายสมศักดิ์ ใจเย็น	146 ม.7 บ.หนองหิน ต.ห้วยบง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ		ศูนย์การเรียนรู้พลังชุมชน ต.ห้วยบง
19	นางจรัสศรี มาดีสุขสถิตย์	146 ม.7 บ.หนองหิน ต.ห้วยบง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ	09-8286754	ศูนย์การเรียนรู้พลังชุมชน ต.ห้วยบง

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
20	น.ส.จินตนา สุทธิรักษ์	146 ม.7 บ.หนองหิน ต.ห้วยบง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ		กลุ่มบ้านโสน
21	นายบรรจง ดวงสุพรรณ	โรงเรียนบ้านนาแคนหัก บ.นาแคนหัก ต.กุดชุมแสง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ		กลุ่มบ้านนาแคนหัก
22	นางอำนวย คณากัณฑ์	โรงเรียนบ้านนาแคนหัก บ.นาแคนหัก ต.กุดชุมแสง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ		กลุ่มบ้านนาแคนหัก
23	นายวิฑูรย์ มงคลอินทร์	4 ม.4 บ้านดงบัง ต.คอนจิม อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น	06-2222090	กลุ่มกองทุนทางปัญญา บ้านดงบัง
24	นายบุญเพิ่ม ชัยลา	4 ม.4 บ้านดงบัง ต.คอนจิม อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น		กลุ่มกองทุนทางปัญญา บ้านดงบัง
25	นายสุทธิ ชาดง	77 รัตนะ ม.2 ต.โนนทอง อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น	06-2222006	กลุ่มเลี้ยงโครีตนะ
26	นายสมภาร มาดี	77 รัตนะ ม.2 ต.โนนทอง อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น		กลุ่มเลี้ยงโครีตนะ
27	นายพงศ์ พรหมวงศ์	92 ม.4 ต.โนนทอง อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น		กลุ่มออมทรัพย์โนนซ่า
28	นางโบตัน คำตา	92 ม.4 ต.โนนทอง อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น		กลุ่มออมทรัพย์โนนซ่า
29	นางจรรยา ศิริ	9/1 ม.5 ต.พหลโยธิน54 คลองถนน สายใหม่ กทม.	09-2149594	ชุมชนรวมมิตรสัมพันธ์
30	นางมุกดา ดินม่วง	9/1 ม.5 ต.พหลโยธิน54 คลองถนน สายใหม่ กทม.	02-5527975	ชุมชนรวมมิตรสัมพันธ์
31	นายบุญเสริม ทองภู	100/705 เคนะคลองเตย4 คลองเตย กทม.	01-6899071	เครือข่ายองค์กรชุมชนคลองเตย
32	นายวิรัตน์ ใจฉวีชัย	100/705 เคนะคลองเตย4 คลองเตย กทม.		เครือข่ายองค์กรชุมชนคลองเตย
33	นายชัยศ เจริญทองเดือน	113 ม.3 ต.โคกหม้อ อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์		กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีอาสา
34	นางระบิยา ยิ้มเทียน	113 ม.3 ต.โคกหม้อ อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์		กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีอาสา
35	นางกัลยา เพ็ญธรรม	24 ม.13 ต.จระเข้สามพัน อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี	01-9244509	กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง
36	นายเฉลิมพล ปทุมสูติ	24 ม.13 ต.จระเข้สามพัน อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี		กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง
37	นายพิพัฒน์ แก้วจิตคงทอง	66 ม.7 ต.ท่าเสา อ.ไทรโยก จ.กาญจนบุรี		กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลท่าเสา
38	นายเสมอ บุตรบำรุง	66 ม.7 ต.ท่าเสา อ.ไทรโยก จ.กาญจนบุรี		กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลท่าเสา
39	นายสง่า ชาติเสียง	ม.3 ต.สิงห์ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี		กลุ่มบ้านหนองอ้อ
40	นางอารีย์ ชาติเสียง	ม.3 ต.สิงห์ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี		กลุ่มบ้านหนองอ้อ

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
41	นายชาญ ไทยบรรเทา	15/1 ม.8 ต.ม่วงงาม อ.เสกให้ จ.สระบุรี		กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลม่วงงาม
42	น.ส.ศิวพร บุตรนันท์	15/1 ม.8 ต.ม่วงงาม อ.เสกให้ จ.สระบุรี		กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลม่วงงาม
43	นายยอม เป็นสุข	15/1 ม.8 ต.ม่วงงาม อ.เสกให้ จ.สระบุรี		กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลม่วงงาม
44	นางสายสุนีย์ ภูตรากุล	15/1 ม.8 ต.ม่วงงาม อ.เสกให้ จ.สระบุรี		กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลม่วงงาม
45	นางจากรวรรณ กสิพิรุณ	653/358 ถ.พิชัย ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี	06-8010198	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลม่วงงาม
46	นายอิสมาแอล เหยียบบวช	220/9 ม.2 ต.บ้านนา อ.จะนะ จ.สงขลา	075-431305	กลุ่มเครือข่ายจังหวัดสงขลา
47	นายอับดุลเลาะ วงษ์ใหญ่	220/9 ม.2 ต.บ้านนา อ.จะนะ จ.สงขลา		กลุ่มเครือข่ายจังหวัดสงขลา
48	นายสมยศ ถินปกาสัย	105 ม.7 ต.โคกยาง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่		กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาหัวใจ
49	น.ส.รัชดา เทียนรัตน์	104/1 ม.5 ต.ท่าหิน อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช		กลุ่มอาหารทะเลแปรรูป
50	นางกัญญา เพ็งจันทร์	104/1 ม.5 ต.ท่าหิน อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช		กลุ่มอาหารทะเลแปรรูป
51	นายบุญสูง แก้ววู	63 ม.8 ต.ท่าช้าง อ.เสกให้ จ.สระบุรี		กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ
52	นางแย้ม บุญกลิ่น	18 ม.5 ต.ม่วงงาม อ.เสกให้ จ.สระบุรี		
53	จ.ส.อ.ราชนันท์ จิระวนิช	26/3 ม.6 ต.ทับทิม อ.แก่งคอย จ.สระบุรี	01-2907602	กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อชุมชน
54	นายเยี่ยม สวัสดิ์	81/1 ม.7 ต.ทับทิม อ.แก่งคอย จ.สระบุรี	036-357051	กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อชุมชน
55	น.ส.เจริญรัตน์ ศรีนวล	14/2 ม.5 ต.ต้นตาล อ.เสกให้ จ.สระบุรี	01-9128334	ชมรมอนุรักษ์ลำน้ำป่าสัก
56	น.ส.อัญชลี คล้ายมณีนาถ	14/2 ม.5 ต.ต้นตาล อ.เสกให้ จ.สระบุรี	01-9128334	ชมรมอนุรักษ์ลำน้ำป่าสัก
57	นายจำรัส จากมณี	23 ม.2 ต.ม่วงงาม อ.เสกให้ จ.สระบุรี		
58	นางสมศรี เจริญศรี	36/1 ต.สวนดอกไม้ อ.เสกให้ จ.สระบุรี		
59	นางจันทร์เพ็ญ มุขมณี	7 ม.5 ต.หัวปลวก อ.เสกให้ จ.สระบุรี		กลุ่มสุนัขวัดโพธิ์ชัย
60	นางบุญหยาด บุญประภา	19 ม.9 ต.สวนดอกไม้ อ.เสกให้ จ.สระบุรี	036-227614	กลุ่มผลไม้
61	น.ส.สายทอง มุขจิต	2 ม.11 ต.สวนดอกไม้ อ.เสกให้ จ.สระบุรี	036-333663	กลุ่มขนม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
62	นางธาริษา บุญน้อม	26/1 ม.7 ต.ม่วงงาม อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-372292	กลุ่มชนม
63	นางจันเพ็ญ อินทโมรา	22 ม.7 ต.ม่วงงาม อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-372292	กลุ่มชนม
64	นายแหว บุญประภา	19 ม.9 ต.สวนดอกไม้ อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-227614	กลุ่มสวนดอกไม้
65	นางวงเดือน อุปดิษฐ์ศรี	15 ม.5 ต.หัวปลวก อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-301102	กลุ่มสุนัขป่าโพธิ์ขี
66	นางเจริญศรี สุนทรประทุม	18 ม.3 ต.หัวปลวก อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	09-9626290	กลุ่มสุนัขป่าโพธิ์ขี
67	นางแสงจันทร์ เคะทอง	89/11 ม.5 ต.เส้าใหญ่ อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	01-8520739	กลุ่มข้าวสารเส้าใหญ่
68	นายศักดิ์ดา หม่อม	3/1 ต.ห้วยแห้ง อ.แก่งคอย จ.สระบุรี	01-2740998	ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อำเภอแก่งคอย
69	นายสมศักดิ์ อมรรตนาพันธ์	183/3 ถ.พิชัยฯ ซ.1 ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี	01-8527166	ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสระบุรี
70	นายสุวรรณ อุ่นง	67/53 ต.เมืองเก่า อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	06-1239189	โรงเรียนวัดบ้านโคก
71	นายพรชัย จันทรมี	449/1 ม.2 ต.โคกชุม อ.เมือง จ.ลพบุรี	01-9396007	สำนักงานประสานและสนับสนุนภาคประชาชนพื้นที่ภาคกลาง
72	ผู้ใหญ่เพิ่มพูล มาประกอบ	8 ม.4 ต.ท่าช้าง อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	09-807872	ประธานกลุ่มออมทรัพย์
73	นายอุทิศ พิงโสภา	อำเภอเส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-391247	นายอำเภอเส้าใหญ่ จ.สระบุรี
74	ส.ต.ท.บุญเชิด ธาดาลย์	สภ.อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี		สภ.อ.เส้าใหญ่
75	ด.ต.ไชยวัฒน์ สัตยวงศ์	สภ.อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี		สภ.อ.เส้าใหญ่
76	จ.ส.ต.มนตรี แวงเพชร	สภ.อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	09-8200150	สภ.อ.เส้าใหญ่
77	จ.ส.ต.อนันท์ ชัยถาวร	สภ.อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-391240	สภ.อ.เส้าใหญ่
78	ส.ต.ท.โชคชัย กาญจนเสน่ห์	สภ.อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	06-1320584	สภ.อ.เส้าใหญ่
79	พ.ต.อ.ณัฐศักดิ์ นานวัน	สภ.อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	01-8030649	ผกก.สภ.อ.เส้าใหญ่
80	น.ส.สนธยา ผาเดแผ้ว	สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	036-333441	พัฒนาชุมชน อ.เส้าใหญ่
81	นางสุสติ อากวนัง	สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	06-5632852	พัฒนาชุมชน อ.เส้าใหญ่
82	น.ส.มัทธมา ไทยศิริ	สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.เส้าใหญ่ จ.สระบุรี	01-8533614	พัฒนาชุมชน อ.เส้าใหญ่

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
83	สจ.ธัญลักษณ์ อมาตยกุล	20/1 ม.2 ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	01-9411516	อบจ.สระบุรี
84	สส.สมชาย สุนทรวัดณ์	อ.หนองแค จ.สระบุรี		สส. จ.สระบุรี
85	นายสุชาติ แสงทอง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม	01-3245623	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
86	อ.สุศักดิ์ พิมพ์เสน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม	07-2272793	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
87	นายสุรพงษ์ ยิ้มละมัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
88	น.ส.ประสพสุข ฤทธิ์เดช	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
89	น.ส.อุมารินทร์ ตูลารักษ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
90	นายประสิทธิ์ คุณรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
91	น.ส.สุโรชา แพร่ภาษา	ภาครัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี	01-9206675	คณะมนุษยศาสตร์สังคม
92	นายรัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์	ภาครัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี	01-9861258	คณะมนุษยศาสตร์สังคม
93	นายโอฬาร กันตเดียว	ภาครัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี	01-8836901	คณะมนุษยศาสตร์สังคม
94	นายวิษณุ บุญมาร์ตัน	40 ม.1 ต.พนมพวนรักษ์ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม	01-9341929	นักศึกษา
95	Yuichiro Amekawa			Waseda University
96	น.ส.สุวิดา แสงสีหนาท	โครงการปริญญาเอกสหวิทยาการ มธ.	01-8124781	นักศึกษาคณะโครงการปริญญาเอกสหวิทยาการ มธ.
97	นายเจตรงค์ บุณยรัตน์สุนทร	389/58 ม.4 ถ.ร่มเกล้า ลาดกระบัง กทม.	09-0571755	โครงการปริญญาเอกสหวิทยาการ มธ.
98	ดร.จิตติพร ศิริพันธ์	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. กทม.		มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
99	น.ส.สุภัค ไชยวรรณ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	02-2739070	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
100	ดร.สุทธภา อมรวิวัฒน์	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	02-2739021	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
101	น.ส.กนกรัตน์ นิธิบุญณะ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	02-2739020	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
102	นายกฤษฎา อุทยานิน	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	02-2739020	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
103	Alec Bamford	17 ซ.19/1 ถ.พหลโยธิน จตุจักร กทม.10900		CUSO

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
104	นายนคร ชมพูชาติ	สภาพนาความ	01-8473086	สภาพนาความ
105	รศ.ดร.จิราภรณ์ สถาปนาวรรณะ	ม.นเรศวร	055-242677	ม.นเรศวร
106	น.ส.ปาริชาติ สูงทรัพย์	ม.นเรศวร	09-0778980	ม.นเรศวร
107	อ.ทิพวัลย์ สีจันทร์	ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	01-9429590	ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
108	น.ส.พัทธภรณ์ ชุ่มมัน	ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	01-4520798	ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
109	นายแหล่งเอียง แซ่ลือ	ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	01-9421751	ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
110	น.ส.รัตติยา โตจีน	239 ต.บ้านกล้วย อ.เมือง จ.ชัยนาท 17000	01-8888454	
111	นายมังกร ชัยชนะดารา	198 ม.9 ต.เวียงดาว อ.เวียงดาว จ.เชียงใหม่	09-9501692	
112	น.ส.อรสา สุนันท์	LDI	02-6217812-3	LDI - TCCS
113	น.ส.พรพิศรา คลังภูเขียว	5 ม.11 ต.นาโผ อ.กุฉินทุม จ.ยโสธร	045-716516	TCCS
114	ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
115	ผศ.ดร.ปัทมาวดี ชูชุกิ	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
116	ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
117	น.ส.จารุกา ไตรรักษ์	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
118	นายพิภพ พานิชภักดิ์	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
119	นายเสื่อ อภิชาติเกรียงไกร	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
120	นางศศิธร กาญจนทัต	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
121	นายเรือง พุดทะพันธ์	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
122	นางดลจิตต์ ยุคตะนันท์	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
123	นายจิม พันธเสน	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
124	น.ส.มนต์วัลย์ พัฒนวิบูลย์	47/1 อมรพันธ์4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	กลุ่ม/หน่วยงาน
125	น.ส.กรรณิการ์ บุญหนู	47/1 อมรพันธ์ 4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
126	น.ส.กฤตยา ศรีสรรพกิจ	47/1 อมรพันธ์ 4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
127	น.ส.อรอนงค์ อินทระ	47/1 อมรพันธ์ 4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
128	น.ส.มนิรัตน์ จริยธรรมวดี	47/1 อมรพันธ์ 4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
129	น.ส.จันทรีไพไล ล้อ	47/1 อมรพันธ์ 4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
130	นางประจิตร ชาวสบาย	47/1 อมรพันธ์ 4 ถ.วิภาวดีรังสิต ลาดยาว จตุจักร กทม.	02-5797044	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม

ภาคผนวกที่ 2-3

การประเมินผลการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

โครงการวิจัยและพัฒนาวิจัยระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง

3-4 พฤษภาคม 2546

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต. ม่วงงาม อ. เสาไห้ จ. สระบุรี

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม.....

ชื่อกลุ่ม..... จังหวัด.....

1. ท่านคิดว่าระบบแลกเปลี่ยนชุมชนจะมีประโยชน์ของต่อชุมชนของท่านหรือไม่

☐ น่าจะมีประโยชน์ เพราะ.....

☐ ไม่น่าจะมีประโยชน์ เพราะ.....

☐ ไม่แน่ใจ เพราะ.....

2. จะนำระบบแลกเปลี่ยนชุมชนไปประยุกต์ใช้ในชุมชนของท่านได้หรือไม่

☐ น่าจะใช้ได้ เพราะ.....

☐ ไม่น่าจะใช้ได้ เพราะ.....

☐ ไม่แน่ใจ เพราะ.....

3. ท่านได้อะไรจากการประชุมครั้งนี้ (โปรดกากบาทในช่องที่เลือก)

	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีประโยชน์
1. ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นๆ				
2. เกิดความเข้าใจเรื่องระบบแลกเปลี่ยนชุมชนมากขึ้น				
3. เกิดความสนใจในระบบแลกเปลี่ยนชุมชนมากขึ้น				
4. เห็นแนวทางในการนำระบบแลกเปลี่ยนไปในชุมชนของท่าน				
5. อื่นๆ				
.....				

ความคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

ใบประเมินความสนใจต่อระบบแลกเปลี่ยนชุมชน

ชื่อกลุ่ม.....

ที่อยู่ติดต่อได้.....

..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ชื่อประธานกลุ่ม.....

ชื่อผู้กรอก.....ตำแหน่ง.....

- ประเภทของธุรกิจชุมชน

- ☐ อุตสาหกรรมอาหาร ชนิดสินค้า.....
- ☐ อุตสาหกรรมสิ่งทอ ชนิดสินค้า.....
- ☐ อุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค ชนิดสินค้า.....
- ☐ อุตสาหกรรมจักสานและเครื่องเรือน ชนิดสินค้า.....
- ☐ อื่น ๆ

	กลุ่มการผลิต	ใช่	ไม่ใช่
1.	การผลิตมีลักษณะต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างเป็นเจ้าของกิจการ เจ้าของธุรกิจ		
2.	การขายมีลักษณะต่างคนต่างขาย		
3.	มีคณะกรรมการบริหารทำหน้าที่ตัดสินใจ คุมการผลิตและการจำหน่าย		
4.	สมาชิกมีส่วนในการคัดเลือกคณะกรรมการบริหาร		
5.	มีการลงทุนร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม		
6.	มีการแบ่งเงินปันผล / หรือกำไรให้สมาชิก		
7.	คนในชุมชนสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้		

- จำนวนสมาชิก(ไม่รวมเครือข่าย).....

- ท่านสนใจต่อระบบการแลกเปลี่ยนชุมชนระดับใด

	สนใจมาก	สนใจปานกลาง	สนใจน้อย	ไม่สนใจ
ระบบกุดชุม				
ระบบบัตรเฮง				
อื่น ๆ				

- หลังการสัมมนาท่านมีความเข้าใจในระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด

- ☐ มาก
☐ ปานกลาง
☐ น้อย
☐ ยังไม่เข้าใจ

- ท่านสนใจระบบแลกเปลี่ยนชุมชนแบบใด

- ☐ ใช้ในชุมชน
☐ ใช้ระหว่างชุมชน
☐ ไม่สนใจ เพราะ.....
☐ ไม่แน่ใจ เพราะ.....

- ถ้าหากมีใครให้ทุนเพื่อให้ท่านศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบแลกเปลี่ยนในชุมชนของท่านเอง ท่าน
อยากจะทำหรือไม่?.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวกที่ 2-4

สรุปการอภิปรายกลุ่มย่อยครั้งที่ 2

-

สัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2
การสัมมนาโครงการระบบแลกเปลี่ยนชุมชน
ณ วัดมะกรูด ต.ม่วงงาม อ.เสนาห์ จ.สระบุรี
วันที่ 4 พฤษภาคม 2546

การแบ่งกลุ่มย่อยนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการในแต่ละชุมชน
ผู้ร่วมสัมมนากลุ่มใจวัดใจ

1. นายสมศักดิ์	ใจเย็น	จ.ชัยภูมิ
2. นางอำนวย	คณาภักดิ์	จ.ชัยภูมิ
3. นายจาก	ใจเย็น	จ.พิษณุโลก
4. นายสมหมาย	ยอดวัน	จ.พิษณุโลก
5. นายประมวล	ม่วงโค	จ.พิษณุโลก
6. น.ส.วรรณทิพย์	สมนันท์	จ.สระบุรี
7. นายกิตติกร	อมรวงศ์	จ.ยโสธร
8. น.ส.หยาดฤดี	ทองน้อย	จ.ยโสธร
9. นางลำไผ่	พันธ์เลิศ	จ.ยโสธร
10. นายสว่าง	ศรีมันตะ	จ.ยโสธร
11. นายอับดุลเลาะห์	วงษ์ใหญ่	จ.สงขลา
12. นายบุญเสริม	ทองภู	กรุงเทพฯ
13. นางรัชดา	เพ็ญฉัตร	จ.นครราชสีมา
14. นายเรือง	พุทธะพันธ์	จ.นครราชสีมา
15. นางบัวเอียง	ตรงดี	จ.มุกดาหาร
16. นางคำม้วน	กล่องดี	จ.มุกดาหาร
17. นางวงศา	สุวรรณไธรย์	จ.มุกดาหาร
18. นางวไลลักษณ์	จันทร์	จ.มุกดาหาร
19. นางระเบียบ		จ.นครสวรรค์

จังหวัดชัยภูมิ (ต.ห้วยบง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ)

ผู้นำเสนอ นายสมศักดิ์ ใจเย็น

>>> ความสนใจระบบแลกเปลี่ยน

เกิดจากการเข้าร่วมการสัมมนาที่บ้านสันติสุข อ.ภูผามาศ แล้วจึงนำแนวคิดมาวิเคราะห์หาแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมกับชุมชนของตน โดยมีลำดับการดำเนินการดังนี้

- 18 มีนาคม 2546 สมาชิกร่วมกันวางระบบการแลกเปลี่ยน โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้พลังชุมชนเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนแนวคิด

>>> ปัญหาในการดำเนินการ

1. ในช่วงแรก คนในชุมชนยังมองว่าการดำเนินการไม่น่าจะทำได้ มองว่าเหมือนเด็กเล่นขายของ จึงขาดความเชื่อถือของคนในชุมชน
2. คนในชุมชนมีการขัดแย้งกันและมีบางคนที่รู้สึกว่าโครงการจะทำได้จริงหรือไม่
3. คนในชุมชนยังติดอยู่กับความสับสนวุ่นวาย โดยซื้อสินค้าจากนอกชุมชนเป็นหลัก
4. ผู้นำโครงการเกิดความท้อถอยเพราะขาดการสนับสนุนจากสมาชิก
5. ขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี
6. บุคคลภายนอกชุมชนไม่เชื่อถือและมองว่ายังคงเป็นกิจกรรมเฉพาะของสมาชิกเท่านั้น
7. ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

อย่างไรก็ตาม สมาชิกได้มีความพยายามแก้ไขปัญหาร่วมกันทำให้โครงการสามารถดำเนินการต่อไปได้

- 23 มีนาคม 2546 เริ่มเปิดตลาดแลกเปลี่ยนสินค้า โดยมีสมาชิกเริ่มต้น 18 คน
- 27 เมษายน 2546 มีการสรุปบทเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนที่ดำเนินมาในช่วง 1 เดือน พบว่า
 - สมาชิกเริ่มเห็นความสำคัญของระบบแลกเปลี่ยนมากขึ้น
 - สมาชิกได้ฝึกฝนและเรียนรู้การแลกเปลี่ยน มีการแลกเปลี่ยนแบบใจแลกใจเพราะราคาสินค้าไม่ได้คำนึงถึงผลกำไรเป็นหลัก
 - สมาชิกเห็นว่า การแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งที่ดี สามารถลดรายจ่ายและลดการซื้อสินค้าจากนอกชุมชนได้
 - เกิดการแลกเปลี่ยนแรงงานในพื้นที่

- การแลกเปลี่ยนยังมีคุณค่าทางจิตใจด้วย เพราะทำให้เกิดภาพของการเสียสละ ความเมตตา มีการรวมตัวและเกิดความเอื้ออาทรกันในชุมชน
- สมาชิกต้องการให้ตลาดมีการขยายตัวและมีความมั่นคงถาวรมากขึ้น อีกทั้งเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้คนภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย
- บุคคลภายนอกเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีการฝากสินค้ามาแลกเปลี่ยน

จากการดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง ได้มีอาสาสมัครที่เข้ามาช่วยจัดบันทึกรายละเอียดในการแลกเปลี่ยนให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในการแลกเปลี่ยนของชุมชนเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าต่อสินค้า ยังไม่มีสื่อกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน

จังหวัดมุกดาหาร

1. กลุ่มแม่วงศ์

ผู้นำเสนอ นางวงศ์ สุวรรณไตรย์

>>> เริ่มดำเนินการแลกเปลี่ยนภายในชุมชนหลังจากกลับจากสัมมนาที่อุดรฯ โดยเริ่มพูดคุยกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน 3 ครอบครัว โดยแต่ละครอบครัวมีการผลิตที่แตกต่างกัน คือ

ครอบครัวแม่วงศ์ เลี้ยงไก่ ปลุกหนวย

ครอบครัวที่ 2 ปลุกมะขามหวาน ดอกไม้กวาด

ครอบครัวที่ 3 ปลุกหน่อไม้ฝรั่ง ข้าวหอมมะลิ และเลี้ยงปลา

>>> ปัจจุบันมีการชักชวนครอบครัวที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

เนื่องจากเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของกันระหว่างเพื่อนบ้าน จึงยังไม่มีการจัดบันทึกการแลกเปลี่ยนสินค้า และการแลกเปลี่ยนทำกันในกลุ่มเล็กๆ จึงยังไม่พบปัญหาในการดำเนินการ

2. กลุ่มแม่บัวเหียง

ผู้นำเสนอ นางบัวเหียง ตรงดี

>>> การแลกเปลี่ยนสินค้าของชุมชนมีการดำเนินการอยู่เดิมแล้ว โดยเป็นกิจกรรมของชาวบ้าน 14 ครอบครัว ในลักษณะสินค้าแลกสินค้า (การแลกข้าวกับขนมจีน) ปัจจุบันได้มีการสำรวจว่าชุมชนมีความต้องการสินค้าใดจะได้มีการผลิตตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น และยังมีการส่งออกขายนอกชุมชนโดยมีอาสาสมัครเป็นผู้จัดบันทึก

จังหวัดพิษณุโลก (บ้านเขาน้อย อ.พรหมพิราม)

ผู้นำเสนอ นายสมหมาย ยอดวัน

แนวคิดการแลกเปลี่ยน จากอาจารย์จิราภรณ์

>>> เข้าร่วมการสัมมนาโครงการระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเป็นครั้งแรก

เดิมมีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างจังหวัดอยู่แล้ว ในลักษณะ

- การรวบรวมสินค้าไปเป็นหมู่คณะ ไม่ใช่ระบบตัวแทนไปแลกเปลี่ยนค้า ทั้งนี้การไปเป็นหมู่คณะนอกจากการแลกเปลี่ยนแล้วยังเป็นการไปมาหาสู่กัน มีการพบปะพูดคุยกัน
- เงื่อนไขในการแลกเปลี่ยนขึ้นกับการเจรจาตกลงกัน
- การแลกเปลี่ยนทำเป็นฤดูกาล โดยสินค้าที่นำไปแลกเปลี่ยนในแต่ละฤดูจะแตกต่างกันตามการผลิต เช่น ฤดูฝนที่มีหน่อไม้มากก็นำหน่อไม้ไปแลกเปลี่ยนกับนอกชุมชน ฤดูหนาวปลูกผักมากก็นำผักไปแลกเปลี่ยน
- การแลกเปลี่ยนแบบหมู่คณะมีสมาชิกประมาณ 80-90 ครอบครัว (จาก 190 ครอบครัว)

>>> ปัญหาในการแลกเปลี่ยนระหว่างจังหวัด คือ ขาดการจัดบันทึก ยังไม่มีระบบการจัดการที่ดี หลังการสัมมนาที่สระบุรี จะกลับไปทำเวทีประชาคม และเริ่มการแลกเปลี่ยนภายในชุมชน โดยเริ่มจากกลุ่มเล็กๆประมาณ 10 ครอบครัว โดยจะเริ่มมีการจัดบันทึกการแลกเปลี่ยนสินค้าอย่างเป็นระบบ

จ. นครสวรรค์ (ต. โคกหม้อ อ.ชุมแสง)

ผู้นำเสนอ นางระเบียบ

สภาพภูมิศาสตร์

ประชากรในชุมชนประมาณ 400 ครอบครัว อาชีพหลักคือ การทำสวน เดิมมีการแลกเปลี่ยนสินค้าภายในชุมชนอยู่แล้วแต่ยังไม่มีการจัดบันทึก และปัจจุบันได้เริ่มมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มภายในจังหวัดในลักษณะเป็นของที่ระลึกให้แก่กัน

ข้อดีในการแลกเปลี่ยน

1. เกิดความรักใคร่ มีการพูดคุยกันและมีการวางแผนทางการดำเนินการร่วมกัน
2. ก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกร่วมแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3. เกิดการแบ่งปันและความเชื่ออาทรภายในชุมชน

ปัญหาในการแลกเปลี่ยน

1. ขาดการจัดบันทึกให้เป็นระบบ
2. ปัญหาการแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นในกรณีการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เนื่องจาก
 - สินค้าที่นำไปแลกเปลี่ยนไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เช่น ขนมปัง จึงไม่สามารถนำไปแลกข้ามจังหวัดได้
 - บางกลุ่มต้องการผลตอบแทนเป็นตัวเงินมิใช่การแลกเปลี่ยนสินค้าต่อสินค้า

แนวทางดำเนินการแลกเปลี่ยนภายหลังการสัมมนา

1. สร้างแนวคิดในการแลกเปลี่ยนร่วมกัน
2. พัฒนาศูการแลกเปลี่ยนระหว่างเครือข่าย โดยมีการจัดบันทึกและการทำบัญชีเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน

จ.นครศรีธรรมราช (อ.ท่าศาลา)

ผู้นำเสนอ นายเรือง พุดละพันธ์

สภาพภูมิศาสตร์

ชุมชนทางภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตเนื่องจากมีทั้งพื้นที่ติดทะเลและพื้นที่ราบ ทำให้มีความหลากหลายของทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนภายในชุมชน อีกทั้งการมีวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนดั้งเดิมของชุมชนในลักษณะของการขอ-การให้ ก่อให้เกิดความเชื่อเพื่อและทำให้ชุมชนจึงมีความใกล้ชิดกัน

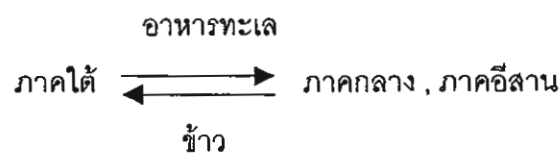
ปัญหาที่พบภายในชุมชน

1. ความเชื่อเพื่อภายในชุมชนได้ลดลง ทำให้วัฒนธรรมการขอ - การให้ เปลี่ยนไปสู่การแลกเปลี่ยน มากยิ่งขึ้น

2. ชาวบ้านประสบภาวะหนี้สิน เพราะมีรายได้ลดลงซึ่งเกิดจากพื้นที่ราบที่สมควรปลูกข้าวได้ลดลง และผลไม้ที่ผลิตได้ก็มีราคาตกต่ำ ในขณะที่รายจ่ายกลับเพิ่มขึ้นและชาวบ้านมีค่านิยมการซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้ามากขึ้น

แนวทางการดำเนินการระบบแลกเปลี่ยน

1. มีการรวมซื้อ รวมขาย โดยมีการรวบรวมข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน ข้อมูลการบริโภคของครัวเรือน เพื่อให้ทราบจำนวนสินค้าที่ชาวบ้านต้องการบริโภค เช่น รวบรวมจำนวนหอม - กระเทียมที่ต้องการซื้อของชุมชนและจังหวัด เพื่อไปรวมซื้อจากจังหวัดที่ผลิตสินค้าโดยตรง
2. มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหารายรับ - รายจ่ายของครัวเรือนประจำทุกเดือน
3. ส่งเสริมให้เกิดการออมภายในชุมชน ในลักษณะของธนาคารหมู่บ้าน
4. มีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างภาค ระหว่างเครือข่าย ในลักษณะ

>>> ประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ เมื่อมีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างภาคแล้วจะมีการจัดสรรสินค้าดังกล่าวสู่ครัวเรือนภายในชุมชนได้อย่างไร

จ.สงขลา (ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา)

ผู้นำเสนอ นายอับดุลเลาะ วงษ์ใหญ่

>>> เข้าร่วมการสัมมนาโครงการระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเป็นครั้งแรก

สภาพภูมิศาสตร์

1. เป็นชุมชนมุสลิมที่อยู่ไกลจากตัวเมือง ติดชายแดนมาเลเซีย
2. ประชากรจำนวน 200 ครัวเรือน ชุมชนยังคงมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างใกล้ชิด
3. อาชีพหลัก คือ การทำสวนยางพารา
4. ชาวบ้านในชุมชนไม่มีปัญหาภาระหนี้สิน เนื่องจากเป็นชุมชนมุสลิม

การดำเนินกิจกรรมร้านค้าชุมชน

1. ร้านค้าชุมชนดำเนินการมาแล้ว 9 ปี มีสมาชิก 162ครัวเรือน
2. ในชุมชนไม่มีการแลกเปลี่ยน แต่เป็นการนำเงินทุนไปซื้อสินค้าจากภายนอกมาขายในหมู่บ้านผ่านร้านค้าชุมชน
3. เงินทุนหมุนเวียนเป็นเงินลงทุนของสมาชิก หุ้นละ 100 บาท ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนกว่า 2 ล้านบาทต่อปี
4. กำไรแสนบาทต่อปี และมีเงินปันผลแก่สมาชิกร้อยละ 40 ต่อปี

>>> แนวคิดในการแลกเปลี่ยน ภายหลังการสัมมนาจะนำระบบแลกเปลี่ยนภายในชุมชนมาเสริมกิจการร้านค้าชุมชน ในลักษณะการนำของที่ผลิตภายในชุมชนมาแลกเปลี่ยนที่ร้านค้าชุมชน

กรุงเทพมหานคร (ชุมชนมิตรภาพ)

ผู้นำเสนอ นายบุญเสริม ทองภู

สภาพชุมชน

1. ชุมชนมุสลิม ประชากรกว่า 3000 คน
2. มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองชุมชนไม่มีการผลิตสินค้าในชุมชน
3. อาชีพหลัก คือ ทำงานรับจ้างนอกชุมชน

ปัญหาภายในชุมชน

1. ปัญหายาเสพติด
2. ผู้นำชุมชนมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงเดี่ยว เป็นผู้นำที่โดดเด่นและเป็นใหญ่ในชุมชน ทำให้ขาดความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน
3. มีปัญหาหนี้สินและการกู้ยืมเงินนอกระบบสูง

อย่างไรก็ตาม ได้มีความพยายามในการแก้ปัญหานี้สินที่เกิดขึ้นภายในชุมชน คือ

- การส่งเสริมการออมทั้งเด็กและผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินและการกู้ยืมเงินนอกระบบ

- ส่งเสริมกิจการร้านค้าชุมชน

การดำเนินการแลกเปลี่ยน มองว่า

1. มีความน่าจะเป็นที่จะเกิดระบบแลกเปลี่ยนภายในชุมชน แต่ยังไม่รู้ว่าจะออกมาในรูปแบบใด ระหว่างการแลกเปลี่ยนสินค้ากับสินค้า หรือการมีสื่อกลาง การหักบัญชีเมื่อมีการแลกเปลี่ยน
 2. ในการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างภาคในลักษณะเครือข่าย และมีเงินกองทุนซึ่งเป็นเงินของสมาชิกเครือข่ายจังหวัดละ 10,000 บาท เพื่อเป็นเงินทุนสำหรับการบริหารจัดการวัตถุประสงค์ของเงินกองทุน คือ
 - เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการบริหารจัดการ
 - ส่งเสริมให้สมาชิกมีการออม โดยสมาชิกต้องออม 100 บาทต่อเดือน
 3. มีศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยน 3 จุด (ตัวแทนภาค) คือ กรุงเทพฯ ศรีสะเกษและ นครศรีธรรมราช โดย
 - ศูนย์กลางจะต้องมีข้อมูลในการแลกเปลี่ยนและมีการเชื่อมโยงข้อมูลกันอย่างเป็นระบบ
 - ศูนย์กลางจะต้องสามารถกระจายสินค้าสู่สมาชิกได้ตามฐานข้อมูลที่มีอยู่
 - ควรมีระบบการสำรอง เพื่อลดบทบาทของพ่อค้าคนกลาง
- >>> ปัญหาการดำเนินการระบบแลกเปลี่ยน (การแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน) ที่สำคัญ คือ อุปทานสินค้าไม่แน่นอน ราคาสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่ไปซื้อ

สรุประบบการแลกเปลี่ยนกลุ่มใจวัดใจ

ผู้เข้าร่วมสัมมนา : ตัวแทนจาก จังหวัดชัยภูมิ มุกดาหาร พิษณุโลก นครสวรรค์ นครศรีธรรมราช

สงขลา กรุงเทพฯ และจังหวัดยโสธร

ข้อดีของระบบแลกเปลี่ยนชุมชน

1. ลดรายจ่ายแก่สมาชิกในชุมชน และช่วยให้เงินไหลออกนอกชุมชนลดลง
2. สร้างความสามัคคีและความเอื้ออาทรภายในชุมชน
3. ก่อให้เกิดการผลิตที่หลากหลายมากขึ้น
4. เป็นการฟื้นฟูและรักษาประเพณีการแลกเปลี่ยนที่มีอยู่ในชุมชนให้คงอยู่ต่อไป